

Драженко Јоргић
Филозофски факултет
Бања Лука

ЦЈЕЛОКУПНОСТ ВАСПИТАЊА ШКОЛЕ И ЊЕНОГ ОКРУЖЕЊА

Илић, М., Николић, Р., Јовановић, Б. (2006).

ШКОЛСКА ПЕДАГОГИЈА, Ужице: Учитељски факултет и
Бања Лука: Филозофски факултет

Ове године (2006) у издању Учитељског факултета у Ужицу и Филозофског факултета у Бањој Луци објављен је интересантан и веома користан уџбеник под насловом *ШКОЛСКА ПЕДАГОГИЈА*, у поднаслову намјенска одредница уџбеник за студенте учитељских факултета. Уџбеник је настао као резултат заједничког креативног рада познатих универзитетских професора, и то на релацији Република Српска и Србија. Наиме, ријеч је о тиму еминентних стручњака на подручју васпитања у школским условима, у чијем саставу су: др Миле Илић, др Радмила Николић и др Бранко Јовановић.

Заједнички рад поменутих аутора, послије експлицитно и оправдано приказаног *Предговора* (са тачно наведеним темама о којима је сваки аутор писао) чини и компатибилна композиција од четири велика поглавља која су потпуно релевантна за научно и стручно објашњење цјелокупности васпитања у школи. Ријеч је о сљедећим поглављима: *I Школска педагогија – научна дисциплина, II Школа и школски систем, III Структура и организација рада школе и IV Школа и њено окружење*. Оно што још посебним и методолошки рационалним чини овај уџбеник у односу на друге или сличне по овој тематици, јесте то што су аутори након сваке теме о којој су писали дали приказ веома обимно кориштене литературе која, у сваком случају, може бити инспиративна за „дубље“ проучавање и „отварање видика“ за новија проучавања и истраживања цјелокупности васпитања у школи.

У поглављу *Школска педагогија – научна дисциплина* др Миле Илић критички анализира претходна тумачења научности школске педагогије. Поред тога, исти аутор разграничава и цјеловитије расвјетљава темељна питања школске педагогије, и

то: појам, предмет (подручје), мјесто, задатке и перспективе школске педагогије. Поред ових темељних питања аутор истиче и значајност везе школске педагогије и осталих наука, као и специфичности методолошких основа школске педагогије (врсте и етапе истраживања у школској педагогији и научно-истраживачке методе у школској педагогији).

Друго поглавље, под насловом *Школа и школски систем*, доминантно су написали др Бранко Јовановић и др Радмила Јовановић. Ово поглавље чине три подпоглавља у којима су поменути аутори писали о процесима и динамици васпитног дјеловања и њиховој повезаности са учеником, наставником и школом – школским системом. Ученик је посматран и анализиран кроз његов положај и улогу у школи, даровитост, (не)прилагођеност понашања, очување и јачање менталног здравља, као и кроз припрему дјетета за полазак у школу. Насупрот ученику, положај и васпитна улога наставника представљена је на основу особености позива и личности наставника, његове функције као одјељењског старјешине и истицања значаја образовања и професионалног усавршавања сваког наставника. Расправа о школи и школском систему, такође је представљена, и то у виду истицања настанка и развоја школе, о врстама школе, школском систему уопште, савременим тенденцијама и циљевима у реформисању школе и школских система, а такође и о теоријским полазиштима, организацији, садржају и начинима рада алтернативних школа, о чему је писао др Миле Илић.

Сва три аутора *Структуру и организацију рада школе* представили су у виду трећег великог поглавља овог уџбеника. Структурни и организациони феномени рада школе експлицирани су кроз једанаест подпоглавља, гдје је било ријечи о: материјално-техничкој основи рада школе, временском аспекту организације рада школе, формирању разреда и одјељења, структури васпитно-образовних активности у школи, планирању и програмирању, вредновању, педагошкој дијагностици, савјетодавном и васпитном раду (индивидуалном и групном), стручним тијелима и органима, руковођењу и управљању школом, те и о школској евиденцији и документацији. У погледу приказа структуре васпитно-образовних активности у школи аутори нису заобишли веома значајне аспекте организације активности ученика у слободном времену у школи, професионалну оријентацију у школи, као и специфичне облике организације рада школе, гдје су посебно

издвојили и нагласили школу у природи, школу са продуженим боравком и рад у школи са комбинованим одјељењима.

Завршно, односно четврто велико поглавље, под насловом *Школа и њено окружење*, написали су др Миле Илић и др Радмила Николић. Поменути аутори нас у овом дијелу уџбеника упознају о значају школе и њеног окружења за развој свих могућих потенцијала личности ученика, за њихову максималну социјализацију и развој у правцу дјелотворних и одговорних грађана савременог друштва. Између осталог, транспарентност васпитног дјеловања школе и њеног окружења представљено је у четири подпоглавља у којима су поменути аутори наглашавали значај повезаности школе и друштвене средине, утицајност културне и јавне дјелатности школе, каузалност сарадње породице и школе, а такође и обострани однос школе и цркве.

Увидом у укупан садржајни концепт уџбеника *ШКОЛСКА ПЕДАГОГИЈА* добија се дојам да су аутори доста широко обухватили феномен цјелокупности васпитања у школи. Превише скромно је рећи, а што су и аутори истакли, да је уџбеник намјењен студентима учитељских факултета, када он својим приказаним дометом заслужује да га читају и студенти свих наставничких факултета, као и школски педагози, васпитачи, директори, школски менаџери, наставници, родитељи и друга лица. Оно што посебно издваја овај уџбеник у односу на његове претходне варијанте и њихове ауторе, јесте у томе што се ови аутори уопште нису задржали на прескрипцији у уџбеницима често понављаних законских и организационих регулатива као што је знао бити обичај у појединим претходним варијантама уџбеника школске педагогије. Сва најновија научна сазнања која су презентована у овом уџбенику, сигурно ће имати трајнију теоријску и апликативну вриједност, а и позитиван ефекат на све оне који се баве цјелокупношћу васпитања у школским условима.

Лезичко-стилска обиљежја уџбеника дата су веома јасно и прегледно, што ће сигурно олакшати његово читање и схватање. Педагошка терминологија је веома јасно и одмјерено употријебљена са веома малом и занемарљивом употребом страних термина.

Највећа вриједност уџбеника *ШКОЛСКА ПЕДАГОГИЈА* аутора др Миле Илића, др Радмиле Николић и др Бранка Јовановића огледа се у томе што су аутори успјели да „продру“ у најдубља, најкомплекснија и најскривенија мјеста школског

живота, гдје се и у најситнијим дјелићима тог живота и рада крију „велике громаде“ сложеног васпитног дјеловања. Они су успјели та мјеста да приближе сваком читаоцу и да процес и динамику васпитног дјеловања учине транспарентнијим и пријемчијивим сваком посматрачу живота и рада у школским условима и њеном окружењу.

Са искреним задовољством уџбеник **„Школска педагогија“** аутора др Миле Илића, др Радмиле Николић и др Бранка Јовановића препоручујем свима који још не схватају „дубину и значај“ цјелокупности васпитања у школи и њеном окружењу, а посебно студентима, асистентима и професорима наставничких факултета, не заборављајући ни ученике, наставнике, родитеље, школске менаџере и остале посредне и непосредне актере савременог васпитно-образовног процеса.